

การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน แบบเอสคิวโฟร์อาร์

ผู้วิจัย ศรัญญา ปิยะจันทร์¹
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร ชีปนวัฒนา²
 รองศาสตราจารย์ยุพิน อินทะยะ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) และเพื่อศึกษาผลการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสิริมงคลานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) จำนวน 9 แผน รวมเวลา 18 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญ 3) สมุดบันทึกการอ่าน 4) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอน การอ่านจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และค่า t-test Dependent นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) ที่สร้างขึ้นจำนวนทั้งหมด 9 แผน รวมเวลา 18 ชั่วโมง และมีค่าประสิทธิภาพโดยรวม ร้อยละ 90.74 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 80

2. ผลการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) มีดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

2.2 ระดับคุณภาพของสมุดบันทึกการอ่านหลังจากนักเรียนได้เรียนตามขั้นตอนโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก (3.74)

2.3 นักเรียนร้อยละ 96.30 มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน การอ่าน จับใจความสำคัญโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) เป็นไปในเชิงบวก

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความ, วิธีสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์

ABSTRACT

The purposes of this study were to design instructional plans of reading for main ideas of Prathomsuksa 6 students through SQ4R techniques and to study the achievement of reading for main ideas using the designed instructions' plans. The target group consisted of 27 Prathomsuksa 6 students of Sirimungalanusorn School, Muang District, Chiang Mai Province in the second semester of academic year 2010. There were 3 devices used in the study. First, nine instructional plans each plan consumed two hours. Second. Third, a reading record notebook for additional reading after each plan. Fourth, a questionnaire on the opinions about learning reading though these techniques, which consumed two hours for each plan with the total of 18 teaching hours. The collected data were analyzed by using means, standard deviations, percentage and t-test dependent percentage through tables with description.

The findings were as follows :

1. The designed instructional plans on reading for main ideas of Prathomsuksa 6 through SQ4R techniques were effective in developing students' learning achievement with the average score of 90.39 percent with was higher than criterion of 80 percent.

2. The reading achievement for main ideas through SQ4R teaching could be divided into 3 interns

2.1 The students' learning achievement of reading for was main ideas before and after studying at the .01 level. The mean score of the posttest was higher than of the pretest.

2.2 The quality level of reading record notebooks after learning through this technique was at very good level (3.74)

2.3 96.30 percentages of the students has positives opinions about learning through these techniques.

Keywords : Reading for main ideas, Through SQ4R Techniques

บทนำ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้พัฒนาขึ้นจากเหตุผลและความจำเป็นด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผลการประเมินหลักสูตรและการใช้หลักสูตร พ.ศ.2544 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 รวมทั้งกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งล้วนสะท้อนถึงภาวะวิกฤติของชาติเกี่ยวกับคุณภาพของคน ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะอันเป็นพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนหลักสูตรได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการส่งสารและรับสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร

ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม ตลอดจนจนความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสื่อสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสาระที่มีความสำคัญอีกสาระหนึ่ง และได้กำหนดสาระการอ่านไว้ คือ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 9) และกำหนดตัวชี้วัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551, 2551 : 35-36) อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง อธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นโวหาร อ่านเรื่องสั้นๆ อย่างหลากหลาย โดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต อ่านงานเขียนเชิงอธิบายและคำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม อธิบายความหมายของข้อมูลจากการอ่านแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ อ่านหนังสือตามความสนใจและอธิบายคุณค่าที่ได้รับ รวมทั้งมีมารยาทในการอ่าน ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทยในระดับชาติ (O-NET) ระหว่าง 2551-2552 พบว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าคือ ในปี 2551 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลเฉลี่ยคะแนนภาษาไทยเท่ากับร้อยละ 40.81 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปี 2552 มีผลเฉลี่ยคะแนนภาษาไทยเท่ากับร้อยละ 50.79 จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องได้รับการแก้ไข ประกอบกับผู้วิจัยได้ศึกษาผลการประเมินของคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของโรงเรียนสิริมิ่งคลานุสรณ์ โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 พ.ศ.2549-2553 (2550 : 40) พบว่า การเรียนการสอนในปีการศึกษา 2550 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อนำผลการทดสอบด้านทักษะภาษาไทยทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การเขียน และการอ่าน ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนที่เรียนในกลุ่มสาระภาษาไทยที่ทำได้น้อยที่สุด คือ ด้านการอ่าน จับใจความสำคัญ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 47.33 ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ไม่สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ตรงประเด็น สรุปใจความสำคัญไม่ได้ และเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังไม่ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการอ่านจับใจความสำคัญควรได้รับการแก้ไขเป็นอันดับแรก

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ซึ่งเป็นแนวคิดของวอลเตอร์ พอค ช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ ประกอบวิธีสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์มีขั้นตอนการสอนที่เป็นระบบชัดเจน ทำให้ผู้เรียนสามารถ

อ่านอย่างมีจุดหมาย ไม่หลงทิศทาง และสามารถจับใจความสำคัญจากการอ่านได้ นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้สอนได้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกอ่าน โดยผู้สอนสามารถปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนและสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านที่ดีขึ้นในที่สุด (สุคนธ์สินธุพานนท์, 2545 : 291) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ โรงเรียนสิริมิ่งคลานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ of นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R)
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ of นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะด้านการอ่านที่ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและวัยของผู้เรียนในเนื้อหาวิชาอื่นๆ และระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

3. ได้รูปแบบการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) ในทักษะด้านอื่นๆ ที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. เป็นแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้สนใจเลือกใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) อีกวิธีหนึ่ง นอกจากนี้ใช้เทคนิคการสอนแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพในการอ่านของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสิริมงคลานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 3 หอง มีจำนวน 108 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสิริมงคลานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 27 คน ได้มาโดยเลือกเฉพาะเจาะจง

การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) ซึ่งได้จากคะแนนจากการทดสอบการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียน ตามขั้นตอนวิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) ระดับคุณภาพของสมุดบันทึกการอ่านของนักเรียน และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างมาโดยยึดขั้นตอนการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ของวอเตอร์ พอด มาเป็นแนวทางในการสร้าง ซึ่งประกอบด้วย หัวเรื่องหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล แหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และแบบฝึกหัดประจำแผนจำนวน 9 แผน ใช้เวลาสอน 9 สัปดาห์ ใช้เวลาในการสอนแผนละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที รวม 18 ชั่วโมง และใช้เวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 20 ชั่วโมง

2. แบบฝึกหัดประจำแผน เป็นแบบฝึกหัดที่ใช้ควบคู่กับแผนจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนฝึกทำระหว่างเรียนและหลังเรียนจบในแต่ละแผนจำนวน 18 แบบฝึกหัด

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญก่อน-หลังเรียน จำนวน 1 ชุด เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

4. สมุดบันทึกการอ่าน เป็นสมุดที่ให้นักเรียนจดบันทึกการอ่านตามขั้นตอนการสอนโดยใช้แบบเสคิวโฟร์อาร์ ที่ผู้วิจัยศึกษาตัวอย่างแบบบันทึกการอ่านเพื่ออรรถประโยชน์ทางปัญญาตามโครงการรณรงค์ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนานมีบุ๊คส์ รีดดี๊нг คลับ นำมาปรับปรุงแก้ไขใช้ตามความต้องการและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเป็นสมุดบันทึกเรื่องราวจากหนังสือที่นักเรียนอ่านในแต่ละครั้ง รายละเอียดของสมุดบันทึกการอ่านประกอบด้วย ชื่อ-สกุลของผู้อ่าน... ระดับชั้น... วัน เดือน ปี ที่บันทึกการอ่าน... ชื่อหนังสือ... ชื่อผู้แต่ง... สำนักพิมพ์... ครั้งที่พิมพ์... ปีที่พิมพ์... เรื่องย่อที่สรุป... ตัวละครที่ชอบ... ข้อคิดหรือประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่าน... ลายเซ็นของอาจารย์ที่ปรึกษา... ลายเซ็นผู้ปกครอง... วัน/เดือน/ปี ที่นักเรียนอ่านหนังสือ

5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบเสคิวโฟร์อาร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้วิธีการสอนแบบเสคิวโฟร์อาร์ วิชาภาษาไทย ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสิริมงคลานุสรณ์ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำไปวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา เป็นการนำเสนอลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่รวบรวมได้ในรูปของตาราง ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

2) หาประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้พร้อมแบบฝึกหัดประจำแผนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 ชั่วโมง โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80

3) การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ด้วยการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียน โดยใช้ค่า t-test Dependent

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบเสคิวโฟร์อาร์ ปรากฏผล ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้วิธีการสอนแบบเสคิวโฟร์อาร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9 แผน แผนละ 2 คาบ รวม 18 ชั่วโมง พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบเสคิวโฟร์อาร์ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 กล่าวคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนแบบเสคิวโฟร์อาร์ มีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนโดยภาพรวมร้อยละ 90.74

2. ผลการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบเสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) ปรากฏผล ดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทย ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน

2.2 ระดับคุณภาพของสมุดบันทึกการอ่านหลังจากผู้เรียนได้เรียนตามลำดับขั้นตอนโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพในระดับมาก (3.74)

2.3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.30 ที่มีความคิดเห็นเป็นไปในเชิงบวกและนักเรียนร้อยละ 3.70 เท่านั้นที่มีความคิดเห็นในแง่ลบไปในเชิงลบ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังกล่าว ผู้วิจัยขอแนะนำประเด็นที่ค้นพบมาอภิปรายดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญรายวิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ มีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนโดยภาพรวมร้อยละ 90.74 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน

การสร้างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของรัตนภรณ์ เลิศคำฟู (2547 : 32) ได้สรุปไว้ว่าการออกแบบหรือการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบไปด้วย หัวเรื่อง หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ย่อย กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล แหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้พร้อมแบบฝึกหัด โดยเริ่มจากง่ายไปหายาก แบบฝึกหัดมีหลากหลายแบบและมีตัวอย่างประกอบรูปภาพ ทำให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ผู้วิจัยหาประสิทธิภาพและมีการตรวจความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้มั่นใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ถูกต้องและสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอน นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีให้คนเก่งเป็นหัวหน้ากลุ่มก่อนและให้เพื่อน ๆ จับฉลากเพื่อคละกลุ่มเด็กเก่ง อ่อน และปานกลางมาอยู่รวมกลุ่มเดียวกัน และย้ำเน้นความเป็นกัลยาณมิตรให้ทุกคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อนที่เรียนไม่ทันให้คนเก่งช่วยกันกระตุ้นให้เพื่อนมีกำลังใจในการเรียนและทำให้ไม่รู้สึกละแวกหรือมอดดีในการเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของนพเมณี ชิตแก้ว (2547 : 47) ที่ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีซีไออาร์ซีได้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยวิธีซีไออาร์ซีมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงจิต วงศ์ภักดี (2538 : 35) ที่พบว่าหลังจากที่นักเรียนเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่พัฒนาขึ้นแล้ว นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนด้วยชุดฝึกทักษะอย่างน้อยสำคัญที่ระดับ .05

2. ผลการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนที่เรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ ปรากฏผล ดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญรายวิชาภาษาไทย ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นอกจากปฏิบัติตามขั้นตอนการอ่านแบบเอสคิวโฟร์อาร์ดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังคำนึงถึงเนื้อหาที่นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจง่าย มีรูปภาพประกอบและมีสีสันน่าสนใจ และได้นำสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ มาปรับประยุกต์ใช้ในบทความที่อ่าน และยังนำข่าวสารเหตุการณ์ประจำวันที่ทันสมัยมาสอดแทรกให้นักเรียนสามารถต่อยอดองค์ความรู้ในเนื้อหาบทเรียนได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ได้เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยครั้งนี้ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับวิจัยของนงลักษณ์ หาญใจ (2553 : 12) ที่พบว่า หลังจากที่นักเรียนเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญมีประสิทธิภาพ 80.47/85.24 ถือได้ว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และผลการเปรียบเทียบทางการเรียนด้านทักษะการอ่านจับใจความสำคัญก่อนและหลังเรียนขณะที่ใช้ชุดฝึกทักษะของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้เครื่องมือสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ เสียมสกุล (2547 : 54) ที่พบว่า การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ทำให้นักเรียนมีความสามารถทางการอ่านเพื่อจับใจความเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้สูงขึ้นเมื่อนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.2 ระดับคุณภาพของสมุดบันทึกการอ่านหลังจากผู้เรียนได้เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพในระดับมาก (3.74) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและหลักการ ได้นำมาสร้างและปรับประยุกต์ใช้โดยผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญและได้ผ่านการทดลองใช้มาจากกลุ่มทดลองและกลุ่มตัวอย่างเพื่อพัฒนาสมุดบันทึกการอ่านให้มีคุณภาพก่อนที่นำไปเป็นนวัตกรรมในการเรียนการสอน โดยใช้แนวคิดของแฮร์ริส และสมิท (1976 : 58 อ้างถึงใน แม้นมาส ชวลิต 2544 : 232) ที่กล่าวว่าไว้ว่า ใช้กระบวนการสื่อสารและความหมายโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และส่งสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยมีการจดบันทึกไว้จะเป็นตัวแปลช่วยในเวลาที่ย่านไปแล้วกันลืม ซึ่งผู้อ่านจะแปลหรือถอดรหัสตัวอักษรเพื่อจะรับรู้สารของผู้เขียน ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจความคิดที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและปฏิบัติตามคำแนะนำด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้ยังมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม ยอมรับฟังข้อเสนอแนะ ลงมือปฏิบัติงานจริงในแต่ละกิจกรรมทั้งงานกลุ่มและงานเดี่ยวจนสำเร็จ อีกทั้งยังมีการประกวดรางวัลยอดเยี่ยมนักอ่านของชั้นเรียน มีผู้ที่ชนะเลิศได้รับรางวัล 1-5 ซึ่งพบว่าเด็กผู้หญิงมีความสามารถสูงกว่าเด็กผู้ชาย และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 96.30 มีความคิดเห็นเป็นไปในเชิงบวก และนักเรียนร้อยละ 3.70 เท่านั้นที่มีความคิดเห็นในแง่ลบไปในเชิงลบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนและนอกจากนั้นผู้วิจัยได้ให้อิสระในการเลือกหนังสือสำหรับอ่านเพื่อสรุปตามประเด็นที่กำหนด และยังให้คำแนะนำหนังสืออย่างหลากหลาย โดยมีหนังสือการ์ตูนแนวแฟนตาซีที่ทันสมัยมาเป็นตัวช่วยในการอ่านและตัวเลือกหนังสือเล่มโปรดที่ชอบได้ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ตอบแบบสอบถามอย่างอิสระ จึงสรุปได้ว่า เทคนิคการเรียนการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์เป็นอีกทางเลือกวิธีหนึ่งที่ครูสามารถนำมาพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนและปรับใช้ในกลุ่มสาระวิชาอื่นๆ ได้ และเป็นวิธีสอนที่นักเรียนสนใจเรียน ดังจะเห็นได้จากผลการแสดงความคิดเห็นที่ตอบว่าครูสอนสนุก มีความรู้เพิ่มเติมด้วย และรู้สึกดี สนุก ไม่ยาก มีสาระ ทำให้อ่านหนังสือเข้าใจมากขึ้น และได้รับความรู้จากคุณครู ในการอ่านจับใจความ มีประโยชน์ต่อนักเรียนมาก ได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และเป็นการฝึกใช้สมองด้วย อีกทั้งยังได้รู้ว่าการอ่านจับใจความเป็นอย่างไร สนุกเพราะได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นและยังได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพราะจะได้นำความรู้ไปใช้ในการเรียนเพื่อสอบเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนอื่นได้ และอยากให้มานำเทคนิคการสอนมาสอนอีกเพราะสนุก ในการเรียนมีการยืดหยุ่นได้ร้องเพลงเพื่อผ่อนคลายความเครียด เวลาที่ได้อ่านการ์ตูนหรือร้องเพลงก็สนุกดี อยากให้นำเทคนิคการสอนแบบนี้มาสอน ผลการวิจัยครั้งนี้

สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนกันต์ เลิศคำฟู (2547) ที่ใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ในการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความพึงพอใจและต้องการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์อีกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนำแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีเอสคิวโฟร์อาร์พร้อมแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน เป็นทักษะการอ่านอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะการอ่าน การคิดคำถาม การตอบแบบสอบถามด้วยสำนวนของตนเอง

2. ครูผู้สอนควรให้ความสนใจและนำแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อนำไปพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น เพราะแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ควรใช้วิธีระดมสมองและการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่านโดยมีขั้นตอนการอ่านทั้งหมดนี้ ต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกภายในกลุ่มจึงประสบความสำเร็จ และให้นักเรียนได้ช่วยกันคิดหาคำตอบของแต่ละกิจกรรมโดยมีครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

4. การแบ่งกลุ่มควรคละระหว่างเด็กเก่ง เด็กปานกลาง และเด็กอ่อนปนกัน โดยมีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มอยู่ตลอดเวลา ควรจัดให้มีสมาชิกแต่ละกลุ่มไม่เกิน 5 คน

5. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์นี้เป็นวิธีใหม่ที่ครูส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยคุ้นเคย อาจจะนำไปปรับใช้ในเนื้อหาที่มีการยืดหยุ่น เวลาในการจัดช่วงกิจกรรมในการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน

6. หลังจากที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทส่งครูแล้ว ครูควรรีบตรวจผลงานนักเรียนทุกครั้งเพื่อว่าเวลานักเรียนไม่เข้าใจตรงไหนจะได้นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขในการทำงานครั้งต่อไป และครูควรเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำวิธีการเรียน อาจสอดแทรกสาระน่ารู้หรือข่าวสารที่อยู่ในเหตุการณ์ปัจจุบันให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยนำแนวการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นอื่นๆ เพื่อจะได้เป็นการเพิ่มทักษะให้กับผู้เรียนในเชิงเนื้อหามากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการนำวิธีการสอนแบบนี้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนในรายวิชาอื่นๆ เพราะการอ่านจับใจความสำคัญเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของนักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาในทุกๆ วิชา

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลด้านการอ่านโดยใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ที่ใช้สื่อในรูปแบบอื่นๆ ว่าจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่แตกต่างหรือไม่ โดยใช้การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนแบบนี้

บรรณานุกรม

- ดวงจิต วงศ์รักดี. การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.
- นพมณี ชัดใจแก้ว. การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
โดยการใช้วิธีซีไออาร์ซี. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.
- นงลักษณ์ หาญใจ. การสร้างชุดฝึกสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านกลุ่มสาระภาษาไทย
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2553.
- พัชรินทร์ เสียมสกุล. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสำคัญสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ลพบุรี : โรงเรียนโคกกลาง ลพบุรี, 2547.
- แมนมาล ขวลิต. แนวทางส่งเสริมการอ่าน พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บุรพาสสัน จำกัด, 2544.
- รัตนภรณ์ เลิศคำฟู. การใช้วิธีสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ (SQ4R) ในการอ่านจับใจความ
สำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.
- ศิกษานิกร. กระบวนการ, สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว,
2551.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. การจัดกระบวนการเรียนรู้ : ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2545.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). รายงาน
การประเมินผลของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท จุดทอง จำกัด ลาดพร้าว, 2550.